Nr. 12. Warszawa, 15 września 1921 r. Rok V

SIŁA

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH

ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU REWIZYJNEGO SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH W WARSZAWIE

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI: WARSZAWA, JASNA 1, LOKAL BANKU TOW. SPÓŁDZIELCZYCH. TEL. 32-44, 85-75.

PRENUMERATA: 150 mk. kwartalnie. Dla Spółdzielni Związkowych 100 mk. kwartalnie.

CENA OGŁOSZEŃ: Cała strona—5000 mk.; 1/2 str.—3000 mk.; 1/4 str.—2000 mk.; 1/8 str.—1000 mk.; 1/16 str.—500 mk.; drobne ogłoszenia 50 mk. za wiersz petitowy lub jego miejsce.

„NARODY, KTÓRE NIE UMIEJĄ PRACOWAĆ I OSZCZĘDZAĆ, ZNIKNĄ Z POWIERZCHNI ZIEMI".

Pożyczka wewnętrzna w spółdzielniach kredytowych.

Bezustanny spadek naszej marki sprawił, że zakłady finansowe cierpią na brak gotówki. Właściciele gotówki wolą obracać pieniędzmi bezpośrednio, zamiast oddawać je do banku, gdyż taki obrót bezpośredni zapewnia im chociaż częściowe odszkodowanie za zmniejszenie wartości marek. Nie dość tego. Każdy już rozumie, że opłaca się dziś jeszcze pożyczyć z banku ile się tylko da i na jakich się da warunkach, byleby pożyczkę obrócić natychmiast na kupno jakiegokolwiek towaru. Wobec wzrostu drożyzny każdy kupiony towar, każdy przedmiot nabyty za pożyczone pieniądze w krótkim przeciągu czasu daje możność spłacenia długu i zdobycia pokaźnego zarobku bez wielkiego trudu.

Ztąd narzekania na zdzierstwo, paskarstwo, na spekulację, na wzajemną nieufność i nieżyczliwość, ztąd pogoń za kredytem.

Jeżeli państwo pozostanie dalej przy bezwalutowej marce, to spadek jej jest w dalszym ciągu bardzo prawdopodobny i na dalszy brak gotowizny i wysoce niezdrowe warunki kredytowe musimy być przygotowani jak na własną śmierć.

Jest wprawdzie możliwe, że rząd i sejm zdecydują się na zerwanie z bezwalutową marką i na wprowadzenie złotego lub na nadanie marce jakiejś określonej wartości. Ale i w takim razie wartość nowego znaku płatniczego będzie jeszcze zależała od wielu okoliczności, a głównie od stanu ogólnej gospodarki państwowej i może podlegać jeszcze przez pewien czas poważnym wahaniom, a banki mogą odczuwać brak zaufania i gotowizny, pomimo że ta gotowizna będzie się gromadziła w rękach obywateli.

Dopóki przeto handel nie przestanie popłacać, dopóki składanie pieniędzy w bankach nie stanie się dobrym interesem dla wkładców, dopóki waluta nasza nie przestanie tracić stale na wartości, ludzie z pieniędzmi będą nas omijali, a przeciwnie będą nas odwiedzali tylko ci, którzy oczekują od nas pieniędzy. I jeżeli nie chcemy doczekać całkowitego zaniku działalności spółdzielni kredytowych, to zamiast biadać i utyskiwać myślmy o przystosowaniu pracy do nowych warunków życia i o skierowaniu wody na swój młyn.

A skierować można ogólny pęd myśli na wspólny pożytek w sposób następujący.

Jak widzimy każdy chce handlować. Ale nie każdy ma do tego głowę, czas i odpowiednie środki pieniężne.

Należy przeto tych kandydatów na handlarzy skupić, zrzeszyć, żeby mogli znaleźć i odpowiednie kierownictwo i odpowiednie fundusze.

Możnaby ich wiązać w spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, drogą rejentalną na mocy prawa z d. 7 lutego 1919 r. Ale tu grozi niebezpieczeństwo, że się namnoży spółek bez potrzeby, że po unormowaniu się stosunków walutowych niejednego ochota do handlu opuści, trzeba będzie przedsiębiorstwa likwidować; mogą powstać kwasy, straty, zniechęcenie. Niechaj zatem w takie spółki wiążą się ci, co mają zamiar stale pracować na polu handlowem, a my, spółdzielnie kredytowe, dopomagajmy im w miarę możności i radą i groszem.

Zaś dążenie do handlu wywołane chwilowymi warunkami naszego życia gospodarczego, jak spadkiem wartości pieniędzy, dążenie ogólne ale przejściowe musimy zaspokoić przez skupianie kandydatów na własnem podwórzu.

Niechaj składają pieniądze w spółdzielni, ile kto chce na cele specjalne, na cele handlowe, nawet na poszczególne tranzakcje. Wykonawcą upatrzonej i omówionej tranzakcji będzie spółdzielnia kredytowa. Po przeprowadzeniu tranzakcji z osiągniętego zysku spółdzielnia za pracę swoją niech dostanie, dajmy na to $^1/_5$ zysku, resztę zaś $^4/_5$ — dzielimy stosunkowo do włożonego przez każdego uczestnika danej tranzakcji ka-

pitału. Jeżeli i spółdzielnia ze swoich funduszów ogólnych dała pewien kapitał to i ona weźmie udział w zysku niezależnie od wynagrodzenia za pracę.

W ten sposób i ogólnej potrzebie stanie się zadość i spółdzielnia drogą takiej pożyczki wewnętrznej zdobędzie fundusze i nie będzie rdzewiała w bezczynności

Ale trzeba pamiętać, że gdzie drwa rąbią, tam i wióry lecą.

Dzisiaj, kiedy wartość pieniędzy spada, każdy handel, w każdem ręku, daje zyski, a każdy kiep uważa się za genjalnego kupca.

Ale niechby (co zresztą daj, Boże!) nagle pieniądz zaczął iść w górę, a ceny zaczęły spadać, to nawet mądry kupiec będzie musiał tęgo głową ruszać, aby się w jego mądrości nie pokazały dziury nie do załatania.

A do tego spółdzielnia kredytowa musi pamiętać, że bądź co bądź ona będzie ponosiła odpowiedzialność wobec wkładców za wszelkie straty, a więc i za straty spowodowane tranzakcjami handlowemi. Ponieważ straty owe mogą się odbić i na tych członkach spółdzielni, którzy w danej tranzakcji udziału brać nie będą, to w celu uniknięcia nieporozumień, operacje handlowe, o których mowa, powinny być przedsiębrane na mocy uchwały zgromadzenia walnego. Powtóre ponieważ spółdzielnia kredytowa powinna w normalnych warunkach handlować nie zbożem, nie lasem, nie śledziami, tylko pieniędzmi, ponieważ dziś w mowie będące operacje handlowe byłyby tylko czynnością przejściową, ratującą spółdzielnię kredytową od bezczynności i braku środków na opędzenie kosztów handlowych i każdej chwili mogą być zaniechane,—powinno się przystępować tylko do interesów krótkoterminowych, mających widoki łatwej i szybkiej likwidacji (handel zbożem, paszą, mąką, jarzynami, jakąś partją drzewa opałowego, węgla, soli, cukru, śledzi, nafty, łokciowizny), nie zaś do interesów wymagających nakładów na długi przeciąg czasu (jak przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowe, cegielnie, eksploatacja lasu, kupno gruntu). Wreszcie do zamierzeń, wymagających uwięzienia kapitału przez dłuższy czas, należy powoływać spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, lub spółki akcyjne lub wreszcie stowarzyszenia oparte na prawie o spółdzielniach, a więc przedsiębiorstwa samodzielne, będące w stosunkach z spółdzielnią kredytową na takich samych warunkach jak i inni klijenci.

W ten sposób: 1) nie będziemy kołatali o pożyczki zewnętrzne (po za granicami swego otoczenia), tembardziej że w dzisiejszych warunkach zabiegi nasze pozostawać będą najczęściej bez skutku,

2) znajdziemy drogę do opłacenia wysokich dziś kosztów handlowych spółdzielni,

3) nie jednemu nasuniemy myśl, że gdzie handel jest niemożliwy dla jednej osoby, tam staje się łatwym dla zrzeszenia,

4) obudzimy w otoczeniu zaufanie do spółdzielni i z czasem możemy zdobyć wkłady o charakterze stałym, wreszcie

5) przyczynimy się do uruchomienia gotowizny, leżącej nieraz nieprodukcyjnie w rękach prywatnych.

A. R.

W sprawie naszej waluty.

(Ciąg dalszy).

STAN NASZEJ WALUTY.

Ciężkie warunki, w jakich organizowało się państwo polskie, odbiły się w pierwszym rzędzie na naszej skarbowości i walucie. Zniszczeni przez wielką wojnę europejską, dostaliśmy prócz tego w spadku po zaborcach i okupantach różnorodną i zdeprecjonowaną walutę. Wojny na wschodzie, olbrzymie koszty organizowania administracji, wszystko to stawiało takie zadania przed naszą skarbowością, że podołać im żadną miarą nie mogła. Państwo już zorganizowane i niezniszczone nie mogłoby prowadzić przez trzy lata wojny nie uciekając się do nadzwyczajnych źródeł dochodów, cóż więc dziwnego, że skarb nasz był zmuszony korzystać z coraz większego kredytu w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, kredytu, którego źródłem była emisja pieniędzy papierowych. Według preliminarza budżetowego na okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 1920 r. wydatki miały wynosić 47,5 miljardów marek, a dochody tylko 7,2 miljardów; niedobór 40,3 miljardów miał być pokryty przez pożyczki wewnętrzne i zewnętrzne.

Preliminarz budżetowy na rok 1921 przewiduje wydatków dwieście przeszło miljardów mkp. i dochodów sto osiemnaście, niedobór więc wynosi osiemdziesiąt kilka mlrd. mkp. Wobec braku kapitałów u nas w kraju [1]) i wielkich trudności związanych z realizowaniem pożyczek zagranicznych, lwia część niedoboru była i będzie (w bieżącym roku) pokryta kredytem w P. K. K. P. Kredyt ten w cyfrach przedstawia się następująco: (w miljonach marek).

	Suma długu	Wzrost
31. XII. — 1919 r.	6.825	—
31. III. — 1920 r.	14.775	7.950
30. VI. — 1920 r.	27.629	12.850
30. IX. — 1920 r.	40.625	13.000
31. XII.— 1920 r.	59.625	19 000
31. III, — 1921 r.	93,625	34.000

Zadłużenie skarbu państwa w P.K.K.P. stanowiło 31/XII—1919 r.—75% jej aktywów, a 31/XII—1920 r. aż 84% jej stanu czynnego, i rzecz oczywista, takiego kredytu P.K.K.P. nie mogła okazywać z własnych środków obrotowych, a musiała się uciekać do emisji banknotów. Poniższa tablica przedstawia nam wzrost ilości znajdujących się w obiegu pieniędzy papierowych.*)

Średni miesięczny przyrost wynosił w 1919 r.—341 miljonów mkp., w 1920 r. — 3670 mlj. mkp. i w 1921 r.—9043 mlj. mkp. W miarę upadku siły nabywczej pieniędzy, emisje, jak widzimy, rosną. Wzrost jest szczególniej silny od połowy 1920 r., kiedy odparcie bolszewickiego najazdu zmusiło nas nietylko do wielkiego wysiłku militarnego, ale i finansowego. Żeby bardziej uwydatnić nadmiar naszych emisji, po-

[1]) Pożyczki wewnętrzne dały stosunkowo nieznaczną ilość środków: do 31. XII—20 r. sprzedano pożyczki Odrodzenia za 7,5 miljarda mkp., a do 29. IV—21 r. — za 8,8 mlrd. mkp. i pożyczki premjowej za 1,3 miljarda mkp. (komunikat Urzędu pożyczek państwowych, „Gazeta Bankowa", № 7, str. 24 i 25). Dla obliczenia czystego udziału naszego rynku pieniężnego w tych pożyczkach państwowych należy od tych sum potrącić sumę pożyczki nabytą w drodze wymiany asygnat, a także sumy wypożyczone przez P. K. K. P. pod jej zastaw. Podług Związku Banków w Polsce tak obliczony udział wynosił 31. XII - 20 r. — 3¼ mlrd. mkp. (Sprawozdanie Z. B. w P. za 1920 r., str 6).

*)

DATA	Ilość banknotów w obiegu		Przyrost w ciągu miesiąca w milj mkp.
	Procentowo przyjmując 5.316 milj. mk. 100%	W miljonach marek pol.	
11/XI — 1918 r.	16,5	880	—
31/XII — 1919 r.	100	5.316	341 [1])
31/I — 1920 r.	126	6.719	1.403
29/II — „	156	8.300	1.581
31/III — „	201	10.690	2.390
30/IV — „	301	16.027	5.337
31/V — „	337	17.934	1.907
30/VI — „	408,5	21.730	3.796
31/VII — „	495	26.311	4.581
31/VIII — „	584	31.085	4.774
30/IX — „	624,5	33.203	2.118
31/X — „	723,5	38.456	5.253
30/XI — „	813	43.236	4.780
31/XII — „	928,5	49.361	6.125
31/I — 1921 r.	1037	55.079	5.718
28/II — „	1177	62.560	7.481
31/III — „	1393,5	74.087	11.527
30/IV — „	1632	86.755	12.668
31/V — „	1778	94.575	7.820

dajemy dane co do wzrostu emisji w kilku krajach europejskich w ciągu 1920 r. [2]).

Ilość banknotów w obiegu w ciągu 1920 roku wzrosła:

we Francji o	1,6 %
w Niemczech o	63,2 %
w Czecho-Słowacji o	132,—%
w Austrji o	146,—%
w Polsce o	828,5 %

To kolosalne powiększenie ilości znaków pieniężnych odbiło się na wszelkich zjawiskach życia gospodarczego. Na pierwszym miejscu należy postawić rewolucję cen, ogromny wzrost drożyzny, następnie zwyżkę kursów walut zagranicznych.

Dalej zajmiemy się szczegółową analizą procesu oddziaływania emisji pieniędzy na całokształt życia ekonomicznego i na poszczególne jego gałęzie, tymczasem stwierdzamy tylko, że wzrost cen na towary jest zjawiskiem do emisji równoległym i, jeżeli nie ściśle proporcjonalnym, to w każdym razie pozostającym z niemi w wyraźnym związku przyczynowym. Poniżej dajemy tablicę ilustrującą wzrost cen na szereg artykułów w Warszawie od grudnia 1919 r. do maja 1921 r. włącznie.

Miesiące		Wskaźniki cen [3])	Procentowo do grudnia 1919 r.
Grudzień	1919 r.	848	100%
Styczeń	1920 r.	928	109
Luty	„ „	1213	144
Marzec	„ „	1310	154
Kwiecień	„ „	1495	176
Maj	„ „	1866	220
Czerwiec	„ „	2034	239
Lipiec	„ „	1988	234
Sierpień	„ „	2619	309
Wrzesień	„ „	3074	362
Październik	„ „	3566	420
Listopad	„ „	4310	508
Grudzień	„ „	5025	592
Styczeń	1921 r.	6368	751
Luty	„ „	7187	847
Marzec	„ „	7546	890
Kwiecień	„ „	7316	862
Maj	„ „	7330	864

Ruch wskaźnika cen podług naszych obliczeń różni się bardzo niewiele od linji wzrostu kosztów utrzymania, obliczanych przez Główny Urząd Statystyczny [1]) i to nas uprawnia do uważania go za niedokładne, ale w ogólnych cechach prawdziwe odzwierciadlenie rzeczywistości.

W szeregu liczb procentowych zwracają naszą uwagę dwa zjawiska: popierwsze—wzrost cen jest słabszy w pierwszej połowie roku, a silniejszy w drugiej [2]), podrugie—wzrost cen jest stosunkowo znacznie mniejszy od wzrostu emisji znaków obiegowych: od grudnia 1919 r. do końca maja 1921 r. ilość banknotów w obiegu powiększyła się prawie 18 razy (1778%), a ceny wzrosły tylko 8½ razy (864%). Co się tyczy walut obcych, to oficjalny kurs ich uległ gwałtownej zwyżce w końcu 1919 roku po zniesieniu Centrali [3]) Dewiz i następnie podnosił się stale, ale powoli przez pierwsze półrocze 1920 r. i znacznie silniej w ciągu drugiego półrocza tego roku i początku 1921 r. Ruch ten w stosunku procentowym do stanu na końcu 1919 roku przedstawia się jak następuje:

		Wskaźnik [4]) kursu walut	Kurs dolara
2/I	1920 r.	100	100
3/II	„ „	112	123
1/III	„ „	116	136
1/IV	„ „	128	135
1/V	„ „	142	160
4/VI	„ „	145	159
1/VII	„ „	121	128
4/VIII	„ „	164	181
2/IX	„ „	166	183
30/IX	„ „	196	226
4/XI	„ „	255	277
2/XII	„ „	375	437
30/XII	„ „	422	495
31/I	1921 r.	594	672
28/II	„ „	674	747
31/III	„ „	631	672
30/IV	„ „	661	705
31/V	„ „	812	840

Jak widzimy wzrost kursu dolara jest szybszy od wzrostu kursu innych walut, przyczem oba szeregi liczb względnych (wskaźnik kursu walut i dolara) rosną słabiej, niż wskaźniki cen towarów. Możnaby z tego wyciągnąć wniosek, że cena walut, która podskoczyła w końcu 1919 roku zupełnie niewspółmiernie do zmniejszenia się siły nabywczej marki polskiej w kraju [5]),

---

[1]) Średni przyrost miesięczny w czasie od Listopada 1918 r. do Grudnia 1919 r. włącznie.

[2]) Sprawozdanie Związku Banków w Polsce za rok 1920 str. 8.

[3]) Wskaźniki cen są wyliczone na podstawie statystyki cen zbieranej przez M-two Aprowizacji (Wiadomości M-twa Aprow., Miesięczniki Statyst. i Miesięczniki Pracy. wyd. Gł. Urz. Stat. Rz. Pol.). Sposób obliczenia był następujący: wzięto pod uwagę ceny w Warszawie chleba pytlowego, mąki pszennej, kaszy jęczmiennej, mięsa wołowego, mleka, masła i cukru; żeby wahania ceny jednego towaru nie odbijały się zbyt silnie na wskaźniku, każdy towar wzięto w ilości jaką można było kupić za 100 mk. podług średnich cen za 3 ostatnie miesiące 1919 roku.

[1]) Na załączonym wykresie jest dla porównania wykreślona krzywa wzrostu kosztów utrzymania w Warszawie rodziny robotniczej, złożonej z czterech osób i nie otrzymującej deputatu.

[2]) Jest to również charakterystyczne dla ruchu cen na naszym rynku w okresie przedwojennym (pr. ur. J. Fiedorowicz. Ruch i wskaźnik cen na rynku warszawskim str. 35).

[3]) Tłomaczy się to poczęści tem, że Centrala Dewiz ustanawiała kurs znacznie niższy od kursu w obrocie pokątnym.

[4]) Jako wskaźnik został przyjęty średni kurs funtów angielskich, dolarów i franków francuskich. Przy obliczaniu do ceny jednego funta dodawano cenę 4 dolarów i 40 franków. Tak obliczoną sumę na 2/I—20 r. przyjęto równą 100%.

[5]) Pr. J. Fiedorowicz. j. w. str. 38. Zwyżka była tak silna, że wytworzyła stan, przy którym każdy prawie towar a także średnie koszty utrzymania w krajach o dobrej walucie stały się kilka

dąży do zbliżenia się do swej normy, którą jest istotna siła kupna waluty w kraju. Wzrost kursów walut — tak samo jak cen towarów — różni się znacznie od wzrostu ilości znajdujących się w obiegu znaków pieniężnych i przyczyna tej rożnicy musi być tutaj ta sama.

Na podstawie wyżej przytoczonych cyfr dajemy wykres, który w sposób poglądowy uwidocznia nam siłę i kierunek rozwoju każdego, interesującego nas zjawiska, a więc ilości znajdujących się w obiegu pieniędzy papierowych (linja ———), ruchu cen [1]) (— — —), kursów walut obcych (—·—·—·) i dolara (————). Kierunek poziomy oznacza czas, kierunek pionowy wielkość każdego zjawiska wyrażoną w procentach, przyczem za 100 przyjęty jest stan na koniec roku 1919. Przyjęcie jednej zasady przy zobrazowaniu wszystkich tych procesów pozwala je ze sobą nawzajem porównywać.

Teraz postaramy się wyjaśnić, jakie skutki i w jaki sposób wywołuje nadmierna emisja banknotów (inflacja) i jak pod jej wpływem kształtują się oddzielne działy życia ekonomicznego. *(d. c. n.).*

St. Pawłowicz.

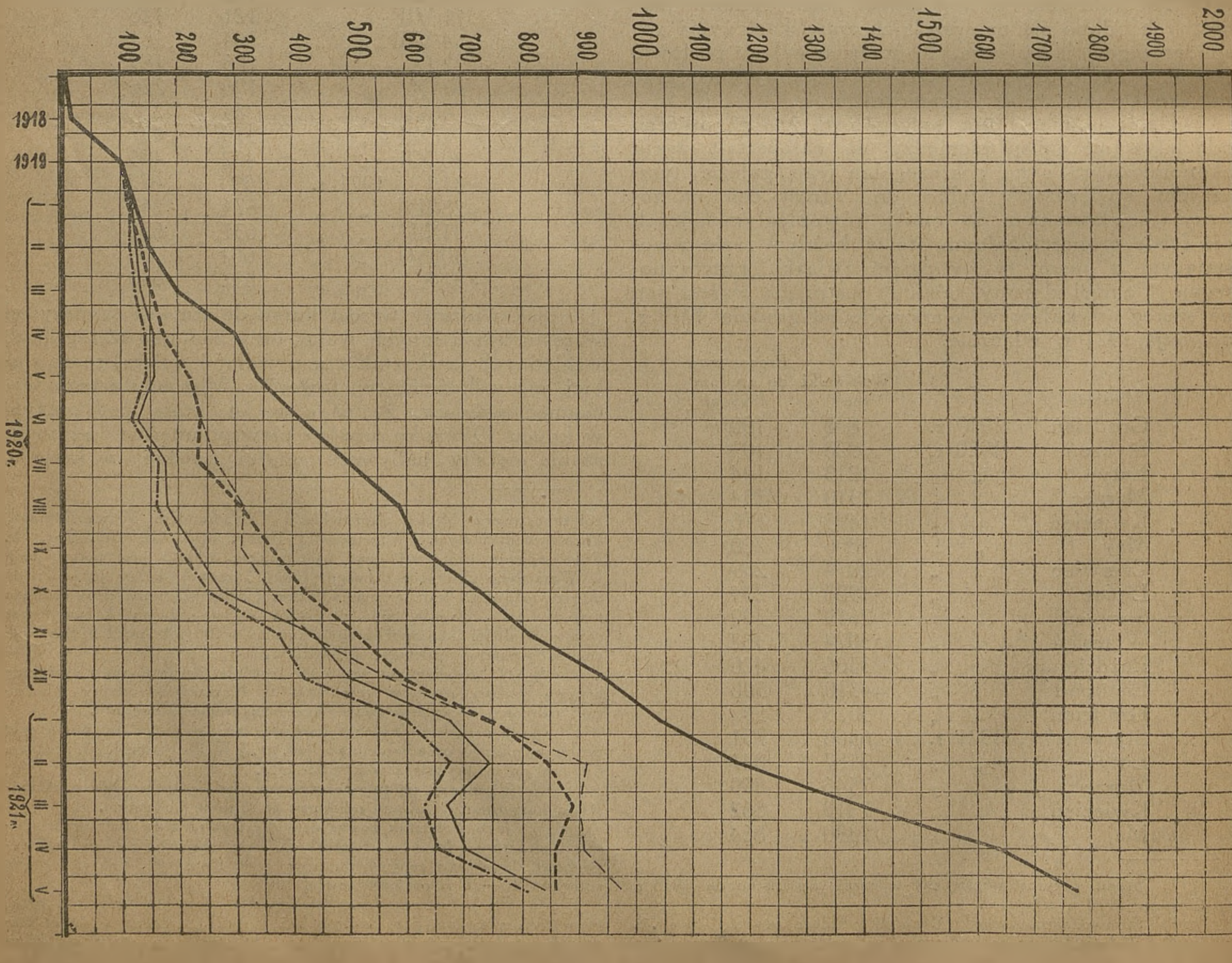
razy większe niż u nas. Materjału cyfrowego dla ilustracji tego zjawiska niestety nie posiadamy, zresztą było ono tak rzucające się w oczy, że nie potrzebuje dowodów.

[1]) Średnie koszty utrzymania są oznaczone linją przerywaną cienką.

O firmie spółdzielni kredytowej.

Na terenie b. Kongresówki rejestracja firm spółdzielni jest nowością, a zainteresowani przy niedostatecznem zrozumieniu istoty urzędowego rejestru z zupełną dowolnością do raz już zarejestrowanej firmy niekiedy dodają niepotrzebne dodatki, to znów opuszczają istotne cechy firmy, zmieniając w tak niedozwolony i niedopuszczalny sposób jej pierwotne brzmienie. Tego rodzaju postępowanie musi być uznane jako poważne uchybienie przeciwko prawu i statutowi, a jako sprzeczne z art. 65 ustawy z dn. 29 października 1920 roku o spółdzielniach może wywołać interwencję sądu rejestrowego, a w skutkach swych doprowadzić nawet do rozwiązania spółdzielni.

Wobec tego, że spółdzielnie kredytowe w przystosowaniu się do wymagań nowej ustawy o spółdzielniach brzmienie swych firm, ustalane na podstawie obowiązujących praw rosyjskich, muszą obecnie zmienić, należy więc aby zarządy spółdzielni kredytowych dostatecznie z tą sprawą się zapoznały i dobrze sobie uświadomiły, że wolno używać tylko takiej firmy jaka została zarejestrowana w danym Sądzie Okręgowym i to bez żadnych zmian, dodatków lub skrótów. I tak np. jeżeli zarejestrowana firma brzmi np.: „Bank Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Wólce" lub „Kasa Spółdzielcza z ograniczoną odpowiedzialnością w Jabłonnie", to nie wolno używać w firmie np.

tylko „Bank Spółdzielczy w Wólce“ lub „Kasa Spółdzielcza w Jabłonnie“ opuszczając dodatek o odpowiedzialności danej spółdzielni, niewolno również skracać firmy np. „Bank w Wólce“ lub „Kasa w Jabłonnie“.

Przepisy o firmie wiążą bezwzględnie i dlatego wszelkiego rodzaju szyldy, pieczątki, blankiety firmowe winny zawierać całość brzmienia zarejestrowanej firmy spółdzielni.

Określenie zaś jaką być winna firma spółdzielni znajdujemy w art. 11 ustawy o spółdzielniach, który mówi, że firma spółdzielni tworzy się od przedmiotu przedsiębiorstwa i nie może zawierać nazwisk członków. Ma zawierać dodatek: „Spółdzielnia“ lub przymiotnik: „spółdzielczy“ oraz oznaczenie siedziby i rodzaj odpowiedzialności i winna odróżniać się wyraźnie od firm innych zarejestrowanych już spółdzielni, mających siedzibę w tej samej miejscowości. O ile chodzi o spółdzielnie kredytowe to ich prawidłowa firma winna mieć następujące brzmienie:

„Bank Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Wólce“.

lub „Kasa Spółdzielcza z nieograniczoną odpowiedzialnością w Jabłonnie“.

albo „Bank Ludowy, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Garwolinie“ i t. d.

Przekazy amerykańskie.

Pragnąc skoncentrować akcję przekazową w Ameryce i w Polsce i mieć nad nią nadzór, celem ochrony interesów wychodźców polskich, Rząd Polski zawarł umowę z Guaranty Trust Company w Nowym Jorku, który przez swoich ajentów, t. j. banki i bankierów amerykańskich przyjmuje na miejscu w Ameryce oszczędności naszych rodaków. Wypłatę zaś w kraju z polecenia Rządu Polskiego uskutecznia Syndykat Przekazowy Banków Polskich w Warszawie za pośrednictwem swoich akcjonarjuszów t. j. banków. Syndykat Przekazowy Banków Polskich utrzymuje bezpośrednie stosunki tylko z instytucjami centralnemi banków, które ze swej strony udzielają odpowiednich poleceń swoim oddziałom i korespondentom.

Przekazywanie marek polskich z Ameryki do Polski może odbywać się za pomocą czeków i zleceń wypłat (General Money Order).

Osoba, chcąca przekazać pieniądze z Ameryki do Polski, kupuje w Guaranty Trust Company lub w innych amerykańskich bankach czek lub zlecenie wypłaty, na których to dowodach jest umieszczone: nazwisko odbiorcy, kwota marek pol., nazwa instytucji płatniczej i nazwisko przekazującego. Odbiorca pieniędzy po otrzymaniu czeku lub zlecenia wypłaty, zwraca się z tym dowodem do instytucji płatniczej, która wypłaca mu wskazaną sumę, ale tylko w tedy o ile otrzyma za pośrednictwem swej centrali (a więc spółdzielnie kredytowe — od Banku Towarzystw Spółdzielczych) polecenie wypłaty (awiz) Syndykatu Przekazowego Banków Polskich w Warszawie.

Spółdzielnie kredytowe, pragnące załatwiać zlecenia amerykańskie, winny zwrócić się do Banku Towarzystw Spółdzielczych w Warszawie w celu umieszczenia ich na liście korespondentów tego banku.

Za czynności, związane z opłatą zleceń amerykańskich, Bank Towarzystw Spółdzielczych płaci spółdzielniom kredytowym prowizję od $^3/_8$ do $^3/_4\%$.

Z RYNKU PIENIĘŻNEGO.

Papiery procentowe i akcje na Giełdzie Warszawskiej.

W ubiegłym okresie sprawozdawczym obroty papierami procentowymi na Giełdzie Warszawskiej większych obrotów nie przybierały i kursy ich nie podlegały znajczniejszym wahaniom. natomiast dział papierów dywidendowych ożywił się bardzo, kursy prawie wszystkich akcji znacznie się podniosły. W końcu okresu ceny znów spadły, utrzymały się jednak na wyższym poziomie, niż w końcu okresu poprzedniego.

Kursy papierów procentowych kształtowały się, jak niżej:

$4^1/_2\%$	Listy Zastawne Ziemskie — rublowe	— 270 — 273 — 272 m.
$4^1/_2\%$	„ „ „ — markowe	— 89.75 — 87.75 — 88.50
5%	„ „ m. Warzawy .	— 490 — 467,50 — 480 — 475 m.
$4^1/_2\%$	„ „ „ „ . . .	— — —
6%	Pożyczka m. Warszawy — rublowa . . . . . , .	252 m.
6%	„ „ markowa . . .	— 114.50 — 114.75

Prowincjonalnymi listami zastawnymi — obrotów nie dokonywano.

Z walorów dywidend. w okresie sprawozdawczym płacono:

za akcje tow. przemysłowych:

Warsz. Tow. Fabryk Cukru	14.100—19.750—18.400
Cementowni Firley	700 — 925 — 800
Spółki Drzewnej Przem. i Handlu . . .	1300 — 2200 — 1675
Warsz. Tow. Kopalń Węgla i Zakł. Hutn.	16000 — 25000 — 19600
Tow. Lilpop, Rau i Loewenstein . . .	3300—4550—3750—3825
„ Zakładów Ostrowieckich . . .	8250—10200—9100—9200
„ K. Rudzki i S-ka	2300—3800—2800—2900
„ Zakładów Starachowickich . .	7000—9650—8000—8200
„ Zawiercie	40000
„ Zakładów Żyrardowskich	43000—80000—68500
„ Ł. J. Borkowski	1525—1850—1715
„ B-cia Jabłkowscy . , ...	1325—1300—1550—1500
Warsz. Tow. Handlu i Żeglugi .	1800—1735—2450—1950—2000
Tow. Elektrowni w Pruszkowie . . , , .	600—560—750—575
„ Polska Nafta	2325—3850—2800—3050

za akcje bankowe:

Banku Dyskontowego Warszawskiego . . . . , . .	2475—2580
„ Handlowego w Warszawie 1—8 em.	2325 - 2225—2375—2300
9—10 em.	2225 — 2250 — 2225
„ dla Handlu i Przemysłu	2500 m.
„ Kredytowego	2800 — 2900
„ Zachodniego	1500 — 1525
„ Towarzystw Spółdzielczych	2800 m.

Od dn. 1/XI do 15/IX r. b.

WALUTY.	1/IX	7/IX	15/IX
Funty angielskie	11.200,—	14.250,—	16.600,—
Dolary amerykańskie	2.900,—	4.050,—	4.475,—
Franki francuskie	231,—	305,—	324,—
Marki niemieckie	35,—	42,50	41,—
Ruble złote	1.300,—	1.800,—	2.100,—
Ruble srebrne	650,—	750,—	1.015,—
Ruble carskie 100-ki	480,—	500,—	500,—
Ruble carskie 500-ki	210,—	210,—	210,—
Ruble dumskie za 100 (w odcinkach 1000 rb.)	60,—	62,—	60,—

Wiadomości.

= Kurs Wyższy Naukowy Spółdzielczy.

W celu naukowego, systematycznego kształcenia pracowników znaczniejszych stowarzyszeń, związków i instytucji spółdzielczych oraz w celu popierania naukowego studjum ruchu spółdzielczego, urządza „Spółdzielczy Instytut Naukowy w Krakowie“ przy współudziale profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademji Handlowej w Krakowie roczny Kurs Wyższy

Naukowy Spółdzielczy—pod kierownictwem prof. D-ra Stefana Surzyckiego.

Kurs rozpocznie się dnia 3 października 1921 r. i trwać będzie do końca czerwca 1922 r. w 2-ch semestrach:

1) Od 3 października do połowy lutego.
2) Od 1 marca do końca czerwca.

Nauka obejmie 800 godzin wykładów i ćwiczeń w godzinach popołudniowych w zakresie następujących przedmiotów:

1) „Zasady Nauki Gospodarstwa Społecznego“ ze szczególnem uwzględnieniem teorji spółdzielczych oraz nauki o pieniądzu i kredycie — prof. Uniw. Dr. Adam Krzyżanowski.

2) „Organizacja pracy społecznej w świecie“ ze szczególnem uwzględnieniem zrzeszeń gospodarczych w Polsce — prof. Uniw. Dr. Stefan Surzycki.

3) „Praktyka spółdzielcza“ ze szczególnem uwzględnieniem ustroju i zarządu spółdzielczego w spółdzielniach: kredytowych, spożywczych, handlowo-rolniczych, mleczarskich, jajczarskich, rękodzielniczych, oraz ich Związków.

4) „Ustawodawstwo w zastosowaniu do spółdzielczości“—prof. Uniw. Dr. Stanisław Wróblewski.

5) „Rachunkowość kupiecka i spółdzielcza“ wraz z ćwiczeniami z rachunkowości — prof. Akad. Handl. Oles.

6) „Nauka kalkulacji i rachunków kupieckich“ — prof. Akad. Handlowej Dr. Żabiński.

7) „Technika handlowa“—prof. Akad. Handlowej Dr. Sarna.

8) „Towaroznawstwo“ — prof. Akad. Handlowej Dr. Rolland.

9) „Nauka skarbowości“ w zastosowaniu do stowarzyszeń spółdzielczych—St. Radca skarbu Mayer.

10) „Biologiczne podstawy spółdzielczości“—prof. Uniw. Dr. Rouppert.

11) „Geografja gospodarcza“.

12) „Nauka bankowości“.

Na kurs może być przyjętych najwyżej 86 kandydatów posiadających następujące kwalifikacje:

a) Kandydaci, którzy się wykażą posiadaniem co najmniej średniego wykształcenia ogólnego, a nadto odbyciem co najmniej 2 letnich studjów uniwersyteckich.

b) Kandydaci, ktorzy się wykażą ukończeniem kursu abiturjentów Akademji Handl., średniej lub wyższej szkoły zawodowej (przemysłowej, handlowej lub rolniczej).

c) Nauczyciele ludowi z maturą seminarjalną i co najmniej 2 letnią skuteczną pracą nauczycielską.

Podania z wiarogodnymi odpisami świadectw i życiorysami należy przesyłać do dnia 25-go września b. r. na ręce Kierownika kursu, prof. D-ra Stefana Surzyckiego w Studjum Rolniczem w Krakowie, Aleja Mickiewicza 17, od którego otrzymają kandydaci zawiadomienie o decyzji co do swego przyjęcia.

Słuchacze przy zapisie wnoszą 1500 mk. wpisowego. Kwota ta w razie ustąpienia słuchacza w czasie kursu nie będzie w żadnym razie zwracaną.

= Kurs spółdzielczy.

W czasie od 12 do 26 października b. r. odbędzie się w Warszawie kurs spółdzielczy, organizowany przez Centralny Związek Kółek Rolniczych.

Celem kursu jest zaznajomienie teoretyczne i praktyczne słuchaczów ze spółdzielczością rolniczą.

Kurs obejmuje szereg wykładów z dziedziny nauk społecznych, ekonomicznych i spółdzielczych. Po za wykładami odbywać się będą ćwiczenia praktyczne i seminarja, zwiedzanie instytucji spółdzielczych w Warszawie i na prowincji.

Opłata za kurs wynosi mk. 2000 dla członków Kółek Rolniczych, Kół Młodzieży, Pracowników Stowarzyszeń Rolniczo-Handlowych i innych, którzy posiadać będą zaświadczenia od swoich instytucji (Okr. Związek Kół. Roln. Okr. Zw. Młodzieży Wiejskiej, Stow. Roln. Handl. i innych), mk. 3000 dla wszelkich innych słuchaczów.

Noclegi zapewnione będą po mk. 120 dziennie. Żywność o ile można radzimy wziąć ze sobą. Po ukończeniu kursu odbędzie się wycieczka na Śląsk Cieszyński, w której za oddzielną opłatą brać mogą udział słuchacze kursu.

Bliższych informacji udziela oraz przyjmuje zapisy do dnia 1-go października Sekcja Stowarzyszeń Rolniczych Centralnego Związku Kółek Rolniczych ul. Kopernika Nr. 30, II piętro, pokój Nr. 10.

= Giełda warszawska w pierwszym półroczu.

Obroty na giełdzie warszawskiej za pierwsze półrocze 1921 r. ogółem osiągnęły sumę 8,642,950,423 mk. pol. Z sumy tej wypada na obroty walutami 5.479,972,952 mk. w czem gotówką 1,513,289,975 mk. i na czeki i wpłaty 3,966,682,975 mk. Na obroty akcjami wypada 3,037,281,599 mk., a na papiery lokacyjne (listy zast. i obligacje) 125,695,872 mk.

= Nowe opłaty pocztowe i telegraficzne.

Od d. 1 września r. b. wprowadzone są następujące nowe opłaty pocztowe i telegraficzne: za list zwykły 10 mk., karta pocztowa 8 mk., za polecenie 15 mk. Przekazy: do 500 mk. - 10 mk., do 1000—15 mk. i t. d. Listy zagraniczne 25 mk., zagraniczne kartki pocztowe 15 mk. Za telegramy płaci się 30 mk., prócz tego za każdy wyraz 10 mk.

= Stosunki handlowe z Francją.

Polsko-Francuska Izba Handlowa w Warszawie w myśl swego zadania, polegającego na współdziałaniu w możliwie intensywnym rozwoju stosunków handlowych między Polską i Francją, otworzyła z dniem 20 sierpnia r. b. dwie listy, a mianowicie:

1. Listę zaofiarowań polskich towarów dla Francji, t. j. towarów na eksport;

2. Listę zapotrzebowań towarów z Francji, t. j. zapotrzebowań importowych;

Firmy nie będące nawet członkami Izby Handlowej Polsko - Francuskiej poszczególny kupiec, przemysłowiec, lub też osoba prywatna, mogą zapisać się na powyższych listach. Zgłoszenia takie zostaną natychmiast zakomunikowane Izbie Handlowej Francusko-Polskiej w Paryżu, oraz innym Izbom handlowym we Francji, które ze swej strony, w myśl porozumienia z Polsko-Francuską Izbą handlową w Warszawie, dołożą wszelkich starań, by zaofiarowując na rynku miejscowym i zainteresowując odnośne sfery, wynaleść odbiorcę, względnie—dostawcę.

Zapisy na jedną z powyższych list Polsko-Francuska izba handlowa przyjmować będzie na przeciąg jednego miesiąca, lub dłuższego czasu, w ciągu którego zapis ten umieszczony będzie w komunikatach do izb francuskich.

Za wpisanie na jedną z powyższych list pobierana będzie opłata w wysokości 300 marek w stosunku miesięcznym.

Niezależnie od powyższego, Izba handlowa Polsko-francuska podawać będzie za pośrednictwem prasy

do wiadomości publicznej zaofiarowania i zapotrzebowania firm francuskich. Bliższe szczegóły tych zaofiarowań komunikowane będą osobom zainteresowanym w Biurze Izby, ul. Szkolna Nr. 10, codziennie od 1 do 2 po południu (tel. 174-50).

NOWE KSIĄŻKI.

Powojenne zadania spółek oszczędności i pożyczek w Małopolsce, nap. Leon Twarecki, wydawnictwo Krajowego Patronatu Spółek roln., Lwów.

Ustawa o spółdzielniach, objaśnił Leon Twarecki. Lwów, wydawnictwo Krajowego Patronatu Spółek rolniczych.

OGŁOSZENIA.

Rejestr Spółdzielni Kredytowych.

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Łodzi wpisano następującą firmę pod Nr. 9.

„Bank Spółdzielczy z ograniczoną odpowiedzialnością w Brzezinach". Siedziba spółdzielni mieści się w Brzezinach. Odpowiedzialność członka za zobowiązania spółdzielni dziesięciokrotna w stosunku do każdego zgłoszonego udziału. Spółdzielnia ma na celu prowadzenie czynności bankowych oraz podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie pożyczek. Udział członkowski wynosi 1000 marek, płatnych w ciągu 6-ciu miesięcy. Zarząd stanowią: Wiesław Jerzykowski, Konrad Fijałkowski i Teodor Gałązka. *a)* Czas trwania spółdzielni nieograniczony. *b)* Wszystkie ogłoszenia spółdzielni przewidziane ustawą winny być drukowane w czasopiśmie „Siła". *c)* Zarząd składa się z trzech członków; na wszelkiego rodzaju zobowiązaniach zaciąganych w imieniu spółdzielni winny być umieszczone podpisy przynajmniej dwóch członków Zarządu, to samo dotyczy wszelkich pokwitowań i listów, wysyłanych w imieniu spółdzielni. *d)* Rok obrachunkowy zgodny z kalendarzowym. *e)* Specjalnych ograniczeń uprawnień zarządu poza postanowieniem ustawy o spółdzielniach niema. *f)* Likwidacja zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29/X 1920 r.

Wydział Rejestru Handlowego
Sądu Okręgowego w Łodzi.

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Łodzi wpisano następującą firmę pod Nr. 10.

„Bank Spółdzielczy Ludowy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Aleksandrowie". Siedziba spółdzielni mieści się w Aleksandrowie. Odpowiedzialność członka za zobowiązania spółdzielni nieograniczona. Spółdzielnia ma na celu prowadzenie czynności bankowych oraz podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie pożyczek. Udział członkowski wynosi 1000 marek płatnych w ciągu pół roku. Zarząd stanowią: Kazimierz Radomiński, Teodor Schultz i Franciszek Gust. *a)* Czas trwania spółdzielni nieograniczony. *b)* wszystkie ogłoszenia spółdzielni przewidziane ustawą winny być drukowane w czasopiśmie „Siła" *c)* Zarząd składa się z 3-ch członków; na wszelkiego rodzaju zobowiązaniach, zaciąganych w imieniu spółdzielni, winny być umieszczone podpisy przynajmniej dwóch członków zarządu, to samo dotyczy wszelkich pokwitowań i listów, wysyłanych w imieniu spółdzielni. *d)* rok obrachunkowy—zgody z kalendarzowym, *e)* Specjalnych ograniczeń uprawnień zarządu po za postanowieniem ustawy o spółdzielnia niema. *f)* likwidacja zgodnie z przepisami Ustawy z dn. 29/X 1920 roku.

Wydział Rejestru Handlowego
Sądu Okręgowego w Łodzi.

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Łodzi wpisano następującą firmę pod Nr. 14

„Bank Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Tomaszowie-Mazowieckim". Siedziba Spółdzielni w Tomaszowie-Mazowieckim, w starostwie Brzezińskiem. Członkowie Spółdzielni odpowiadają za zobowiązania nieograniczenie. Celem spółdzielni jest prowadzenie czynności bankowych, oraz podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanio wkładów i udzielanie pożyczek.

Udział członkowski wynosi 1000 marek, płatny w ciągu 6-ciu miesięcy. Zarząd stanowią: Ksiądz Kazimierz Szymański, Stanisław Łysikiewicz i Paweł Ostrowiec; *a)* czas trwania spółdzielni nieograniczony; *b)* wszystkie ogłoszenia spółdzielni przewidziane ustawą będą zamieszczane w czasopiśmie „Siła"; *c)* zarząd składa się w 3-ch członków; wszelkiego rodzaju zobowiązania, pokwitowania i listy winny być podpisywane przez 2-ch członków zarządu; *d)* rok obrachunkowy zgodny z kalendarzowym; *e)* specjalnych ograniczeń uprawnień zarządu poza postanowieniem ustawy o spółdzielniach niema; *f)* likwidacja, zgodnie z ustawą o spółdzielniach z dn. 29/X 1920 r.

Wydział Rejestru Handlowego
Sądu Okręgowego w Łodzi.

Do rejestru spółdzielni Sądu Okręgowego w Lublinie wciągnięto dn. 31 sierpnia 1921 r. pod Nr. 12 następujące wpisy:

Do rubryki 2-ej: „Bank Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Lubartowie". Oddziałów niema.

Do rubryki 3-ej: Prowadzenie czynności bankowych, oraz podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie pożyczek.

Do rubryki 4-ej: Udział każdego spólnika wynosi 500 marek i winien być wpłacony w ciągu 6 miesięcy od dnia przyjęcia spólnika do spółdzielni. Jeden spólnik może mieć nie więcej, niż 100 udziałów.

Do rubryki 5-ej: Zarząd stanowią: Witold Mokrski, Wojciech Wierzchoń i Władysław Biedrzycki, a zastępcą jest Stanisław Nowakowski, mieszk. w Lubartowie. Radę nadzorczą stanowią: Władysław Rozwadowski, Władysław Tarnowski, Mikołaj Wioncek, Jan Racki, Ignacy Zarzycki i Szczepan Wróbel.

Do rubryki 6-ej: Czas trwania spółdzielni nieograniczony. Bilans i ogłoszenia będą umieszczane w czasopiśmie „Siła". Rok obrachunkowy poczyna się od 1 stycznia. Zarząd składa się z 3 członków i zarządza wszystkiemi sprawami spółdzielni.

Zobowiązania, pokwitowania i listy podpisują pod stemplem firmy dwaj członkowie zarządu. Pełnomocnikiem do bezpośredniego prowadzenia spraw spółdzielni jest Witold Mokrski. Likwidacja nastąpi według przepisów ustawy o spółdzielniach.

Wydział Rejestru Handlowego
Sądu Okręgowego w Lublinie.

BILANS
Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Zgierzu, w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:			Stan bierny:		
Kasa	mk.	63.347,05	Udziały . . .	mk.	145.150.69
Papiery % % .	„	47.280,51	Rezerwy . . .	„	18.053,63
Pożyczki. . .	„	776.027,—	Wkłady . . .	„	811.755,23
Lokaty . . .	„	10.296,90	Wierzyciele . .	„	11.880,—
Udziały w różn. instytucjach .	„	11.401,76	Dywidenda niepodjęta . .	„	15,35
Nieruchomości .	„	62.149.57			
Ruchomości .	„	4,609,59			
Strata . , . .	„	11.742,52			
Ogółem	mk.	986.854,90	Ogółem	mk.	986,854,90

BILANS
I-go Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Będzinie, w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:			Stan bierny:		
Gotówka . . .	mk.	424.951,32	Udziały . . .	mk.	579.436,74
Lokaty . . .	„	103.347,04	Rezerwy . . .	„	48.518,31
Papiery % % .	„	326.150,58	Wkłady . . .	„	2.314.545,57
Pożyczki. . .	„	2.055.890,95	Długi	„	240.690,—
Operacje pośrednicze . . .	„	84.346,10	Kapitał Szkoły Rzemieślnicz.	„	42.019,31
Dłużnicy różni .	„	21.985,—	Sumy przechod.	„	240.927,42
Majątek . . .	„	35,890,18			
Straty	„	413.576,18			
Ogółem	mk.	3.466.137,35	Ogółem	mk.	3.466 137,35

BILANS
Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Sieradzu, w dniu 31 grudnia 1920 roku.

Stan czynny:		Stan bierny:	
Kasa . . . . mk.	15.279,42	Udziały . , . mk.	39.149,14
Pożyczki . . . „	484.441,38	Wkłady . . . „	227.994,97
Papiery % . .	13.568,—	Rezerwy . . . „	14.956,66
Różne rachunki „	387,63	Wierzyciele . . „	221.754,21
		Sumy przechod. „	1.602,78
		Zyski . . . . „	8.218,67
Ogółem mk.	513.676,43	Ogółem mk.	513.676,43

BILANS
Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Łasku, w dn. 31 grudnia 1920 roku.

Stan czynny:		Stan bierny:	
Gotówka . . mk.	78.064,30	Udziały . . . mk.	82.727,34
Lokaty . . . „	11.156,71	Rezerwy . . . „	6.403 73
Papiery % . „	71.214,10	Wkłady . . . „	1.094.211,99
Pożyczki . . . „	907.765,23		
Nieruchomości . „	74.221,42		
Straty . . . . „	40.921,30		
Ogółem mk.	1.183.343,06	Ogółem mk.	1.183.343,06

BILANS
Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Mszczonowie, w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:		Stan bierny:	
Kasa . . . . mk.	5.588,49	Udziały . . . mk.	49.578,81
Papiery % . „	69,12	Rezerwy . . . „	7.409,36
Pożyczki . . . „	141.051,56	Wkłady . . . „	74,860,05
Ruchomości . . „	307,—	Sumy przechod. „	12.304,77
		Zyski . . . . „	2.863,18
Ogółem mk.	147.016,17	Ogółem mk.	147.016.17

BILANS
Towarzystwa Pożycz.-Oszczędnościowego w Zawierciu, w dniu 31 grudnia 1920 roku.

Stan czynny:		Stan bierny:	
Kasa . . . . mk.	368.792,11	Udziały . , . mk.	290.331,70
Lokaty , . . „	28 123,34	Rezerwy . . , „	51.562,34
Pożyczki . . . „	2.819,339,36	Wkłady , . . „	3.102.339,12
Papiery % . „	625.443,11	Długi . , . . „	576.075,89
Nieruchomość . „	69.941,25	Sumy przechod. „	9.533,24
Różne rachunki „	6,312,56	Zysk za 1919 r. „	46.120,32
Straty lat ubiegł. „	184.724,45	Zysk za 1920 r. „	26.713,57
Ogółem mk.	4.102.676,18	Ogółem mk.	4 102,676.18

BILANS
Chrześcijańskiego Tow. Pożycz. - Oszczędnościowego w Wieluniu, w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:		Stan bierny:	
Gotówka . . . mk.	12.006,20	Udziały . . . mk.	55.255,63
Papiery % . „	19.860,—	Rezerwy . . . „	816,87
Ruchomości , „	1.285,10	Wkłady . . . „	549.775,36
Pożyczki . . . „	595.214,60	Sumy przechod. „	44.770,48
Straty . . . . „	22.252,44		
Ogółem mk.	650.618,34	Ogółem mk.	650.618,34

BILANS
Tow. Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Adamowie, w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:		Stan bierny:	
Gotówka . . . mk.	12.170,99	Udziały . . . mk	59.516,48
Papiery % . „	11.080,—	Rezerwy . . . „	50.000,—
Pożyczki . . „	856 808,30	Wkłady , . . „	447.841,67
Ruchomości . . „	234,—	Długi . . . . „	308.560,—
Depozyty . . „	79.968,—	Sumy przechod. „	13,724,64
		Depozytarjusze „	79.968,—
		Zyski . , , , „	650,50
Ogółem . mk	960.261,29	Ogółem . mk.	960.261,29

STAN RACHUNKÓW BANKU TOWARZYSTW SPÓŁDZIELCZYCH
DNIA 31 SIERPNIA 1921 R.

STAN CZYNNY.	Marki	STAN BIERNY.	Marki
Gotówka w skarbcu	121.108.065	Kapitał zakładowy	40.000.000
„ „ Krajowej Kasie Pożyczkowej	52.425.630	„ zapasowy	16.300.000
„ „ Pocztowej Kasie Oszczędności	43.339.770	Rezerwa specjalna	300.000
„ „ bankach miejscowych	6.133.810	Wkłady terminowe	29.230.849
5% Bilety Skarbu Polskiego	30.205.891	„ czekowe	633.233.593
Pieniądze zagraniczne	26.049.475	„ oszczędnościowe	30.014.953
Papiery procentowe własne	17.377.066	Weksle zredyskontowane	17.684.180
Udział Banku w przedsiębiorstwach	38.823.507	Rachunki korespondentów (ich)	72.394.127
Weksle zdyskontowane	150.507.898	Weksle korespondentów	30.872,248
Otwarty kredyt	129.333.520	Procenty i prowizja	24.943.857
Zastawy terminowe	25.036.790	Rachunek zysków i strat 1921 r.	29.491.790
Rachunki korespondentów (ich)	199.095.889	Różne rachunki	29.270.218
„ „ (nasze)	34.970.207		
Weksle u korespondentów	10 019 599		
„ inkasowe	22.269.319		
Nieruchomości	9.261.236		
Koszty handlowe	25.252.474		
Różne rachunki	12.525.669		
	953.735.815		953.735.815

Redaktor: Antoni Kleniewski. Wydawca: Polski Związek Rewizyjny Spółdzielni Kredytowych.

Druk. F. Wyszyńskiego i S-ki, Zgoda 5.